

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет
економіки і торгівлі
ім. М. І. Туган-Барановського

Кафедра іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін

Г. М. Удовіченко, Н. В. Рибалка

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

**ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА
АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

Кривий Ріг
2019

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет
економіки і торгівлі
ім. М. І. Туган-Барановського

Кафедра іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін

Г. М. Удовіченко, Н. В. Рибалка

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

**ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА
АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри іноземної філології,
українознавства та соціально-
правових дисциплін
Протокол № 6
від “5” грудня 2019 р.

Схвалено навчально-методичною
радою ДонНУЕТ
Протокол № 3
від “28” листопада 2019 р.

КривийРіг
2019

УДК 81'38 : 811.111(072)
ББК 81.432.1-7
У 31

Удовіченко Г. М., Рибалка Н. В.

У 31 Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Порівняльна граматики англійської та української мови», ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, кафедра іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін; Г. М. Удовіченко, Н. В. Рибалка. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2019. – 58 с.

Методичні рекомендації являють собою систему завдань для семінарських занять і самостійної роботи студентів, спрямованих на закріплення теоретичного матеріалу та формування навичок граматичного аналізу тексту.

Зміст посібника викликає зацікавленість, пов'язану з актуальністю розроблених тем.

Посібник відповідає сучасним методичним вимогам до навчальної літератури.

ББК 81.432.1-7

© Удовіченко Г. М., Рибалка Н. В., 2019
© Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, 2019

ЗМІСТ / CONTENTS

ВСТУП / INTRODUCTION	5
ЧАСТИНА 1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ / GENERAL STUDY GUIDE	7
ЧАСТИНА 2. ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ / PRACTICAL TRAINING SUBJECT MATTER	18
Seminar 1. Noun as a part of speech in English and Ukrainian languages.	19
Seminar 2. Adjective as a part of speech in English and Ukrainian languages.	22
Seminar 3. Numeral as a part of speech in English and Ukrainian languages.	25
Seminar 4. Pronoun as a part of speech in English and Ukrainian languages.	27
Seminar 5. Verb as a part of speech in English and Ukrainian languages.	29
Seminar 6. Adverb as a part of speech in English and Ukrainian languages.	34
Seminar 7. The simple sentence. Parts of the sentence.	38
Seminar 8. The composite sentence. The compound sentence.	42
Seminar 9. The composite sentence. The complex sentence.	45
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ / STUDENTS' SELF-DIRECTED ACTIVITY ORGANIZATION GUIDE	48
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	56

ВСТУП / INTRODUCTION

Дисципліна «Порівняльна граматики англійської та української мови» входить до циклу лінгвістичних дисциплін, що формують філологічну базу здобувачів вищої освіти та дає можливість студентам оволодіти практичними навичками порівняння морфологічних та синтаксичних категорій в рідній та іноземній мовах.

Дисципліна викладається в 4 семестрі після засвоєння лінгвістичного матеріалу з дисципліни «Практична граматики англійської мови», «Теоретична граматики англійської мови», «Вступ до мовознавства», «Історія англійської мови».

Основна **мета** дисципліни – надати студентам знання про ключові положення порівняльної граматики, про ізоморфні/аломорфні мовні явища, морфологічні категорії частин мови, синтаксичні зв'язки, речення як основну комунікативну одиницю мови, структурні типи речень тощо, відображені в теоретично-практичних курсах суміжних дисциплін, що викладаються здобувачам вищої освіти.

Порівняльна граматики англійської та української мов як наука про типологію морфологічних систем та синтаксичних структур вивчає морфологію та синтаксис двох порівнюваних мов у всіх аспектах – від найменшої значенневої одиниці мови – морфеми – до одиниць суперсинтаксичного рівня мови – понадфразових єдностей і текстів.

Завданнями курсу «Порівняльна граматики англійської та української мови» є:

підсумувати знання студентів про мовні рівні (фонетичний, лексичний, морфологічний, синтаксичний) у зіставному аспекті та виділити їхні ізоморфні та аломорфні риси;

підвищити рівень підготовки студентів з теорії граматики, що має сприяти науковому розумінню теоретичних основ вивчення мови як системи;

сформувати у студентів розуміння характеру міжмовних граматичних зв'язків і відношень;

з'ясувати схожості та розбіжності граматичної системи англійської мови з граматичною системою української мови;

розкрити основні граматичні трансформації при здійсненні перекладу за відсутності граматичних еквівалентів у зіставляваних мовах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

основні ідеї та концепції провідних українських учених у галузі контрастивної лінгвістики та порівняльної граматики зокрема;

інструментарій контрастивної лінгвістики, а саме методи зіставлення граматичних явищ англійської та української мов для виявлення спільного та відмінного у граматичних системах зіставлявальних мов;

аломорфні та ізоморфні риси граматичної структури англійської та української мов;

вміти:

практично аналізувати граматичну будову англійської та української мов з метою виявити у них спільні та відмінні риси;

організувати порівняльне теоретичне дослідження;

визначати аломорфні й ізоморфні риси частин мови та граматичних категорій словосполучень та речень і застосовувати ці знання при перекладі.

Методичні рекомендації складаються зі вступу, основної частини, де наводяться завдання для практичного засвоєння знань та розвитку навичок граматичного аналізу, завдань для самостійної роботи та рекомендованої літератури.

Структурована подача матеріалу дозволить студентам ефективно засвоїти та перевірити отримані знання у цій галузі лінгвістики.

Вирішення запропонованих завдань вимагає від студентів інтегрованого застосування знань, отриманих на протязі вивчення дисципліни і дозволяє перевірити вміння студентів орієнтуватись у практичних та теоретичних аспектах професійно-орієнтованих дисциплін.

Науково-методична розробка може бути використана для студентів закладів вищої освіти денної, заочної та дистанційної форм навчання, які за програмою вивчають порівняльну граматику англійської та української мови.

**ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ**

**PART 1.
GENERAL STUDY GUIDE**

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	вибіркова
Семестр	4
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Кількість модулів	1
Лекції, годин	22
Практичні / семінарські, годин	18
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	80
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	2,5
самостійної роботи студента	5,5
Вид контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основна **мета** дисципліни – надати студентам знання про ключові положення порівняльної граматики, про ізоморфні/аломорфні мовні явища, морфологічні категорії частин мови, синтаксичні зв'язки і функції, речення як основну комунікативну одиницю мови, структурні типи речень тощо відображені в теоретично-практичних курсах суміжних дисциплін, що викладаються здобувачам вищої освіти.

Завдання курсу: підсумувати знання студентів про мовні рівні (фонетичний, лексичний, морфологічний, синтаксичний) у зіставному аспекті та виділити їхні ізоморфні та аломорфні риси; підвищити рівень підготовки студентів з теорії граматики, що має сприяти науковому розумінню теоретичних основ вивчення мови як системи; сформувати у студентів розуміння характеру міжмовних граматичних зв'язків і відношень; з'ясувати схожості та розбіжності граматичної системи англійської мови з граматичною системою української мови; розкрити основні граматичні трансформації при здійсненні перекладу за відсутності граматичних еквівалентів у зіставляваних мовах.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Fundamentals
2. Noun as a part of speech in English and Ukrainian languages
3. Adjective as a part of speech in English and Ukrainian languages
4. Numeral as a part of speech in English and Ukrainian languages
5. Pronoun as a part of speech in English and Ukrainian languages
6. Verb as a part of speech in English and Ukrainian languages
7. Adverb as a part of speech in English and Ukrainian languages
8. Syntax: introduction into basic notions

9. The simple sentence
10. Parts of the sentence
11. The composite sentence
12. The compound sentence
13. The complex sentence

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Морфологія					
Тема 1. Fundamentals.	6	2			4
Тема 2. Noun as a part of speech in English and Ukrainian languages.	8	2	2		4
Тема 3. Adjective as a part of speech in English and Ukrainian languages.	8	2	2		4
Тема 4. Numeral as a part of speech in English and Ukrainian languages.	8	2	2		4
Тема 5. Pronoun as a part of speech in English and Ukrainian languages.	8	2	2		4
Тема 6. Verb as a part of speech in English and Ukrainian languages.	8	2	2		4
Тема 7. Adverb as a part of speech in English and Ukrainian languages.	8	2	2		4
Разом за змістовим модулем 1	54	14	12		28
Змістовий модуль 2: Синтаксис					
Тема 8. Syntax: introduction into basic notions.	10	2			8
Тема 9. The simple sentence. Parts of the sentence.	18	2	2		14
Тема 10. The composite sentence. The compound sentence.	18	2	2		14
Тема 11. The composite sentence. The complex sentence.	20	2	2		16
Разом за змістовим модулем 2	66	8	6		52
Усього годин	120	22	18		80

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття Noun as a part of speech in English and Ukrainian languages.	2
2	Практичне заняття Adjective as a part of speech in English and Ukrainian languages.	2

3	Практичне заняття Numeral as a part of speech in English and Ukrainian languages.	2
4	Практичне заняття Pronoun as a part of speech in English and Ukrainian languages.	2
5	Практичне заняття Verb as a part of speech in English and Ukrainian languages.	2
6	Практичне заняття Adverb as a part of speech in English and Ukrainian languages.	2
7	Практичне заняття The simple sentence. Parts of the sentence.	2
8	Практичне заняття The composite sentence. The compound sentence.	2
9	Практичне заняття The composite sentence. The complex sentence.	2
	Всього	18

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Тема	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Морфологія			
Fundamentals	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: розкрийте поняття «типологія мов»; порівняльна граматики як розділ типології мов; контенсивно-синтаксична й категоріальна типологія; концепція «типологічного паспорта» Д. Аракіна; поняття ізоморфізму та аломорфізму в порівняльній граматиці; види мовних універсалій; зв'язок порівняльної граматики з перекладом та методикою викладання іноземних мов; принципи й методи типологічного аналізу морфологічної організації слова; словозмінні морфеми у порівнюваних мовах; морфологічна класифікація мов: історія й місце в сучасній типології; синтаксична класифікація мовних	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту, захист реферату

		<p>типів; загальний порівняльно-типологічний аналіз морфологічних систем англійської та української мов; динаміка основних типологічних показників у історії англійської мови; типологія частин мови в різноструктурних мовах; особливості поділу словникового складу на класи в англійській та українській мовах.</p> <p>2. Виконання завдань та вправ за темою.</p> <p>3. Самотестування.</p> <p>4. Підготовка до понятійного диктанту</p> <p>5. Підготовка індивідуального завдання: написання реферату на тему: «Типологія граматичних категорій в англійській та українській мовах»</p>	
Noun as a part of speech in English and Ukrainian languages.	4	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: критерії виділення іменників у порівнюваних мовах; категорія числа в англійській та українській мовах; розбіжності у розподілі українських та англійських іменників за групами Singularia Tantum и Pluralia Tantum; кількісні градації в системі іменників, ізоморфні й аломорфні риси; категорія відмінка в порівнюваних мовах; типологічні зміни категорії відмінка в історії англійської мови; статус форманта -'s у системі англійського іменника; семантичний та формально-структурний аспекти категорії роду; засоби на позначення статі в англійській та українській мовах; проблема існування граматичної категорії роду в сучасній англійській мові; категорія означеності / неозначеності, типологія засобів її вираження в англійській та українській мовах; статус артикля як особливої мовної одиниці, історія виникнення артиклів у процесі типологічної перебудови англійської мови; категорія істоти / неістоти у порівнюваних мовах.</p> <p>2. Виконання завдань та вправ за темою.</p> <p>3. Самотестування.</p> <p>4. Підготовка до понятійного диктанту</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту
Adjective as a part of speech in English and Ukrainian languages.	4	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: розбіжності в лексико-граматичних підкласах прикметника в англійській та українській мовах; категорія ступеня якості, синтетичні та аналітичні засоби її вираження в порівнюваних мовах; ізоморфізм та аломорфізм у системі граматичних категорій прикметника в українській та англійській мовах.</p> <p>2. Виконання завдань та вправ за темою.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту

		3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту	
Numeral as a part of speech in English and Ukrainian languages.	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поділ числівників на класи в англійській та українській мовах; граматичні категорії числівника в українській мові. 2. Виконання завдань та вправ за темою. 3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту
Pronoun as a part of speech in English and Ukrainian languages.	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: подібність і розбіжність у розрядах англійських та українських займенників; граматичні категорії займенника в порівнюваних мовах, ізоморфні та аломорфні риси. 2. Виконання завдань та вправ за темою. 3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту
Тема 6. Verb as a part of speech in English and Ukrainian languages.	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: загальнотипологічна характеристика дієслова як частини мови в англійській та українській мовах; категорія особи; лексичні й граматичні засоби позначення особи; категорія числа в особових форм дієслова в порівнюваних мовах; категорія часу, граматичні та лексичні засоби її вираження; абсолютний та відносний час. категорія часової віднесеності; співвідношення англійської та української систем часових форм для вираження абсолютних та відносних часових значень; категорія виду (аспектуальність) в англійській та українській мовах; історія розвитку видо-часових форм у порівнюваних мовах; категорія стану; типологія форм і значень стану в різних мовах; ізоморфізм та аломорфізм у семантиці й формах вираження активу / пасиву в українській та англійській мовах; проблема середньо-зворотного стану; функціональні розбіжності у вживанні форм стану в порівнюваних мовах; типологічне обґрунтування; категорія способу; граматичні та лексичні засоби вираження модальності, ізоморфні та аломорфні риси; розбіжності у вираженні категорії способу в українській та англійській мовах; ізоморфні та аломорфні риси неособових форм дієслова в англійській та українській мовах, їх граматичні категорії. 2. Виконання завдань та вправ за темою.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту

		3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту	
Adverb as a part of speech in English and Ukrainian languages.	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: типологія прислівника, етимологічні, семантичні, морфологічні й синтаксичні ознаки в англійській та українській мовах; Слова категорії стану в порівнюваних мовах 2. Виконання завдань та вправ за темою. 3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту
Разом за змістовим модулем 1	28		
Змістовий модуль 2. Синтаксис			
Syntax: introduction into basic notions.	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: синтаксис як об'єкт порівняльної граматики; фактори, що уможливають типологічне порівняння на синтаксичному рівні (за І.В. Корунцем); порівняльний аналіз способів та засобів синтаксичного зв'язку в англійській та українській мовах; синтаксичні процеси у порівнюваних мовах; типологія словосполучень; типи атрибутивних словосполучень в англійській та українській мовах; типи об'єктних словосполучень у порівнюваних мовах; ізоморфні та аломорфні типи словосполучень в українській та англійській мовах; порівняльно-зіставний аналіз типів словосполучень в англійській та українській мовах; міжмовна інтерференція у перекладі словосполучень. 2. Виконання завдань та вправ за темою. 3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту 5. Підготовка індивідуального завдання: написання реферату на тему: «Місце когнітивно-дискурсивної парадигми в типологічному зіставленні мов.»	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту, захист реферату
The simple sentence. Parts of the sentence.	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: структурно-семантичні типи головних членів речення в українській та англійській мовах, ізоморфні та аломорфні риси: підмета; присудка; підмет у неозначено-особових і безособових реченнях в англійській та українській мовах; міжмовні відповідники; присудок у моделі v + a з дієсловами-зв'язками в	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту

		англійській мові та його структурний відповідник в українській мові.; ізоморфізм та аломорфізм у структурно-семантичних типах другорядних членів речення в англійській та українській мовах: додатка; означення; обставини; типологічний аналіз відокремлених членів речення в порівнюваних мовах. 2. Виконання завдань та вправ за темою. 3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту	
The composite sentence. The compound sentence.	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: типологія складного речення: порівняльний аналіз складносурядних речень; 2. Виконання завдань та вправ за темою. 3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту
The composite sentence. The complex sentence.	16	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: типологія складного речення: порівняльний аналіз складнопідрядних речень в англійській та українській мовах; типологічна характеристика підрядних речень у порівнюваних мовах. 2. Виконання завдань та вправ за темою. 3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, написання понятійного диктанту
Разом за змістовим модулем 2	52		
Всього	80		

7. Результати навчання

1. Знання основних ідей та концепцій провідних українських учених у галузі контрастивної лінгвістики та порівняльної граматики зокрема; інструментарій контрастивної лінгвістики, а саме методи зіставлення граматичних явищ англійської та української мов для виявлення спільного та відмінного у граматичних системах зіставлявальних мов;

2. Знання науково-методологічної бази та термінології сучасної порівняльної граматики;

3. Знання аломорфних та ізоморфних рис граматичної структури англійської та української мов.

4. Уміння практично аналізувати граматичну будову англійської та української мов з метою виявити у них спільні та відмінні риси..

5. Уміння організувати порівняльне теоретичне дослідження;

6. Уміння визначати аломорфні й ізоморфні риси частин мови та граматичних категорій словосполучень та речень і застосовувати ці знання при перекладі.

8. Форми навчання

Лекційні та практичні заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1				2		2
Тема 2	1		2			3
Тема 3	1		2			3
Тема 4	1		2			3
Тема 5	1		2			3
Тема 6	1		2			3
Тема 7	1		2			3
Разом змістовий модуль 1	6		12	2	5	25
Змістовий модуль 2						
Тема 8				5		5
Тема 9	1		4			4
Тема 10	1		4			4
Тема 11	1		4			4
Разом змістовий модуль 2	3		12	5	5	25
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів.

Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Курс лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Гладуш Н.Ф. Теоретична граматики англійської мови в таблицях: Навчальний посібник. Київ: ТОВ «ВТС Принт», 2012. 188 с.
2. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка. Москва: Высшая школа, 1981.
3. Левицький А. Е. Порівняльна граматики англійської та української мов: Підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 264 с.
4. Blokh M.Y. A Course in Theoretical English Grammar. Москва: Астрель, 2003. 348 с.
5. Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages. Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2012. 320 p.
6. Morokhovskaya E.J. Fundamentals of Theoretical Grammar. Kiev: Vysca Skola, 1984. 254 p.

Додаткова:

7. Джеймс К. Контрастивний аналіз. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва, 1989. Вып. XXV. *Контрастивная лингвистика*. С. 205-306.
8. Жлуктенко Ю. О. Контрастивний аналіз як прийом мовного дослідження. *Нариси з контрастивної лінгвістики*. Київ: Наукова думка. 1979. С. 5-11.
9. Жлуктенко Ю.О., Бублик В. Н. Контрастивна лінгвістика: Проблеми і перспективи. *Мовознавство*, 1976. №4. С. 3-15.

10. Зубков М.Г. Українська мова: універсальний довідник. Харків : Школа, 2004. 496 с.
11. Ильиш Б. А. Строй современного английского языка. Ленинград : Просвещение, 1971. 366 с.
12. Карамішева І. Д. Структурні та функціональні особливості вторинної предикації в сучасній англійській мові (досвід формально-граматичного моделювання): Автореф. дис. ...канд. філол. наук: 10.02.04. Київський національний лінгвістичний університет. Київ, 2005. 19 с.
13. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навч. посібник. Вінниця : Нова книга, 2003. 464 с.
14. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства: підручник. Київ : Академія, 2006. 424 с.
15. Немзер У. Проблемы и перспективы контрастивной лингвистики. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва, 1989. Вып. XXV. *Контрастивная лингвистика*. С. 128—143.
16. Никель Г. Контрастивная лингвистика и обучение иностранным языкам. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва, 1989. Вып. XXV. *Контрастивная лингвистика*. С. 350-365.
17. Хаймович Б. С, Роговская Б. И. Теоретическая грамматика английского языка. Москва : Высшая школа, 1967. 298 с.
18. Conrad Susan, Biber Douglas, Leech Geoffrey. (2003). Longman Student Grammar of Spoken and Written English. Longman, Pearson Education Limited. 487 p.
19. Conrad Susan, Biber Douglas, Leech Geoffrey. (2003) Longman Student Grammar of Spoken and Written English. Workbook. Longman, Pearson Education Limited. 140 p.

**ЧАСТИНА 2.
ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

**PART 2.
PRACTICAL TRAINING SUBJECT MATTER**

Seminar 1

Noun as a part of speech in English and Ukrainian languages

PLAN

1. Definition of the noun.
2. Classifications of the nouns.
3. The features of the English noun.
4. The peculiarities of Ukrainian and English nouns.
5. The grammatical phenomenon of opposition forming.
6. Ways of plural form building in English.
7. Ways of plural form building in Ukrainian.

Concepts and terms: concrete and abstract nouns, names of living beings and lifeless objects, common and proper

References: 2, 3, 7, 9, 12, 13, 14

I. Recognize different types of nouns. Identify the nouns as belonging to the following types: common or proper noun countable noun or uncountable noun, concrete or abstract noun, collective noun, etc. Remember that the same noun can represent multiple types and vice versa not all the categories apply to each noun (e.g. philosophy is a common, abstract, uncountable noun).

a) in the English language:

1. “Your books have sold millions of copies,” the young interviewer was saying, (fiction writing)

2. According to Kant and Laplace, the original mass of gas cooled and began to contract, (academic prose)

3. The minibar was filled with candy, mineral water, decaffeinated soft drinks and dairy products. “These are the kind of munchies which our research found helps sleep,” said Jeremy Baka, Hilton spokesman, (newspaper writing)

4. You guys can go to a whole bunch of places and you should not go to New Mexico, (conversation)

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.21.

b) in the Ukrainian language:

Як свідчить людська історія, спочатку смисл слова “толерантність” зводився лише до віротерпимості – прийняття (часто з внутрішньою духовною боротьбою, негативними емоціями) різноманітних думок і принципів різних людей в одному соціумі, але згодом виникло й інше трактування цього поняття, водночас із історичними змінами в житті людства. Саме воно якнайкраще відповідає реаліям сучасного життя. Це – поважне ставлення до існування альтернативи в

соціальному й побутовому житті людини, вартісність самої присутності іншого із самобутнім світоглядом, культурою, формою поведінки, життєвими орієнтирами й цінностями. Толерантність є і має бути необхідною якістю поведінки індивіда початку ХХІ століття, бо передбачає водночас і терпимість до несхожості іншого, і готовність прийняти його як рівного в середовищі Своїх і Чужих.

*The material is taken from the article «Валерія Нечерда. Толерантність» // Урок Української. № 9-Ю, 2007. Р.17.

II. Read each sentence, and identify the underlined noun as countable or uncountable. What aspects of each noun's form, meaning or context helped you to decide whether it was countable or uncountable? Provide Ukrainian equivalents to the underlined English nouns. Do English and Ukrainian nouns coincide in their characteristics?

1. He spends as much time out of the home as possible (fiction writing).
2. Young people have got to stand up for their rights (conversation).
3. How to achieve a happy love life (newspaper writing).
4. Nevertheless speaking French imposes some order, some uniformity (newspaper writing).
5. For many of us this is a matter of life and death (newspaper writing).
6. She had to save face with David and Connie knew it (fiction writing).
7. Andrew even bought a football but hid it from Louise (fiction writing).
8. "No more sex and violence, Katheryn," joked David (fiction writing).

*The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.21-22.

III. Define the type of declension (I, II, III or IV) and the gender of the given Ukrainian nouns. Make up at least five sentences, using some of these nouns, and render these sentences into English. Do the case and gender characteristics coincide in both languages?

Зустріч, стаття, круча, площа, голуб, пристань, миша, журнал, робітник, ніч, молодь, лоша, нарис, слоненя, порося, ім'я, друг, Ілля, подорож.

IV. a) Define the semantic group of Singularia Tantum nouns to which the following English and Ukrainian nouns belong:

Courage, weather, peasantry, hair, womankind, advice, the North, gold, water, brushwood.

Визнання, гамір, південь, молоко, деревина, капустиня, хліб, професура, птаство, мир.

b) Define the semantic group of Pluralia Tantum nouns to which the following English and Ukrainian nouns belong:

Binoculars, contents, scissors, outskirts, commas, the Alps, the Carpathians, sweepings, nuptials, clothes.

Граблі, Атени, Черкаси, будні, іменини, покидьки, кеглі, шорти, сани, жмурки.

Think of the examples when certain singularia or pluralia tantum nouns do not coincide in the contrasted English and Ukrainian languages. For example, the Ukrainian pluralia tantum noun *вечорниці* does not have its English pluralia tantum equivalent.

Seminar 2

Adjective as a part of speech in English and Ukrainian languages

PLAN

1. Definition of the adjective.
2. Classifications of the adjectives.
3. The peculiarities of Ukrainian and English adjectives.
4. Qualitative adjectives.
5. Full adjective and short adjectives.
6. Typical features of Ukrainian and English adjectives.
7. Degrees of comparison of adjectives.

Concepts and terms: *qualitative adjectives, relative adjectives, peculiar feature of the English adjectives, qualitative adjectives, full adjectives, short adjectives, attributes of substances, quality of substances, the characteristic combinability, typical syntactic functions, suffixes of subjective appraisal, adjectival grammemes, monosemantic, the combinability of adjectives, degrees of comparison of adjectives.*

References: 2, 3, 7, 9, 12, 13, 14

I. Find all the adjectives in the following piece of writing. Classify these adjectives as being either qualitative or relative (if possible other type); comment on their grammatical characteristics.

a) in the English language:

A large number of people sat round a table: young girls in white muslin: older women with untidy hair and harassed expressions: a few men peered shyly and solicitously out of the background. All of the faces were made up of small dots. It was a newspaper photograph of a first communion party taken years ago; a youngish man in a Roman collar sat among the women. You could imagine him petted with small delicacies, preserved for their use in the stifling atmosphere of intimacy and respect. He sat there, plump, with protuberant eyes, bubbling with harmless feminine jokes (fiction writing).

"The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.51.

b) in the Ukrainian language:

Якого кольору слова? Іноді все в цьому світі уявляється мені синім. Ото начебто ростуть сині тополі понад шляхом, випадають сині дощі.

Тихесенько вимовляю слово "зелений", і постає переді мною все зелене.

Вимовляю слово "мама" – і ввижається мені добра її усмішка, каре іскристе мерехтіння в очах, ласкаве звучання голосу. Жоден колір, мабуть, не пов'язується з її образом. Тільки здається, наче сяє чимось золотистим від очей, вишневим од

губ, яблуками антонівками від щік.

Слово “осінь” туге й жовте, наче віск.

Слово “підсніжник” – біле, і чомусь од нього пахне сніжком, який починає танути, і гострою весняною землею, і торішнім перепрілим листом. (За Є. Гуцалом).

*The material is taken from the article “ Нове в програмах і методиці” // Урок Української. – № 5-6, 2005. – Р.42-43.

II. Identify whether adjectives used in each sentence are in the positive, comparative or superlative form. Define whether each form is synthetic or analytical.

a) in the English language:

1. They became more distinct (fiction writing).
2. My grandfather wanted to stay in the kitchen because it was warmest there and he was near every one (other written language).
3. A storm of laughter arose and even the tiniest child joined in (fiction writing).
4. The espresso, in small cups, is dark and serious and packs a more powerful punch (newspaper writing).
5. The plane ascends and descends at a shallower angle when horses are aboard (other written language).
6. As the test goes on, you're gonna get more and more tired (conversation).
7. Her eyes, between her bright, ironic smile, and her short, white-gray hair, seem tireder, more deeply set in their sockets (fiction writing).
8. Sabina had never looked more lovely (fiction writing).
9. I've never seen May looking lovelier (fiction writing).
10. The reply was soon the property of every taxi-driver in Moscow, the most certain network in those days for news (fiction writing).
11. The more efficient you get, the more questions you ask (conversation).
12. The headaches are usually more severe in the morning (academic prose).

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.54.

b) in the Ukrainian language:

Прикметник. Я глибоко переконаний, що перший прикметник, який сказала людина, мав позитивне значення. Так уже воно повелося, що людина *perasperaadastra* прагне кращого, вищого, благороднішого, тож перший прикметник просто неодмінно мав означати щось прекрасне. Він був символом цього святого прагнення до кращого і водночас ніс у собі те чудове, на що натрапив його невідомий творець.

Цей прикметник окрилив свого творця і підніс його на сьоме небо.

Можливо, там до нього прийшло розуміння прекрасного, на якому і тримається наша людяність.

І хоча я не знаю, яким міг бути цей прикметник, та я все ж підсвідомо відчуваю його.

Навіть не його одного, а той ланцюг, який він повів за собою. Добра, розумна, ніжна. Весела. Дотепна, красива. Найкрасивіша! (Марко Шарий).

*The material is taken from the article “ Цікава морфологія” // Урок Української. – № 5-6,2006. – Р. 53.

III. The syntactic roles of adjectives. Study the examples of underlined adjectives in the presented syntactic roles. Translate the given sentences into Ukrainian. Analyze whether in Ukrainian you have also used adjectives to render the underlined pieces. Are Ukrainian adjectives used in the same syntactic functions?

1) attributive

Waste generation and environmental pollution are visible consequences of any form of industrial activity, (academic prose)

2) subject predicative That's cool, (conversation)

3) object predicative

If they find him innocent they won't be able to charge him (conversation).

4)postposed modifier

Don't watch anything scary before you go to bed (newspaper writing).

5) noun phrase head

A modest effort was begun in some countries toward compensating women for the work they had always done for nothing: cooking, cleaning, taking care of children, the sick and the old. (academic prose)

6)part of a linking expression

I had no one else to go to when my parent was angry with me or when I felt unjustly treated. Equally important, my parent had no one with whom to discuss child rearing or domestic crises (other written language)

7)free modifier

Silent with awe and pity I went to her bedside (fiction writing).

8) exclamation

A: ... and he got a scholarship so

B: Fantastic! (conversation).

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.50-51.

Seminar 3

Numeral as a part of speech in English and Ukrainian languages.

PLAN

1. Definition of the numeral.
2. Classifications of the numerals.
3. Collective numerals in Ukrainian.
4. Grammatical categories of numeral.
5. The category of gender.
6. The declension of Ukrainian numerals.

Concepts and terms: *numeral, cardinal numeral, ordinal numeral, collective numerals, decimal system, simple or root numerals, derivative numerals, compound numerals, composite numerals, fractional numerals, the category of gender, the declension of Ukrainian numerals, the function of attribute, substantivized.*

References: 2, 3, 7, 9, 12, 13, 14

I. Find all the numerals in the following piece of writing. Classify these numerals being either cardinal or ordinal (if possible other type); comment on their grammatical characteristics.

1. Four people were arrested (newspaper text).
2. Four of the ten traders have pleaded guilty (newspaper text).
3. Cops in twos and threes huddle and smile at me with benevolence (fiction text).
4. Damage is estimated at hundreds of millions of pounds (newspaper text).
5. I was doing my third week as a young crime reporter and had just about finished my second and last story of the day when the phone rang (fiction text).
6. Three men will appear before Belfast magistrates today on charges of intimidation. A fourth will be charged with having information likely to be of use to terrorists. The fifth, a woman, was remanded on the same charge yesterday (newspaper text).
7. Probably two thirds of the people who live here now are not natives (conversation transcript).
8. The pupil can identify the place value of a column or a digit for values of tenths, hundredths and thousandths (academic text).

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.34-35.

II. Classify the given numerals being either cardinal or ordinal (if possible other type).

П'ятий, вісім, дванадцятий, четвертий, дев'ять, двісті, чотири, двадцять

перший, третій, сім, одна четверта, тридцять, обидва, п'ять шостих, дванадцять, сто, двоє, обое, нуль цілих і п'ять десятих, десятеро, один.

III. Comment on the grammatical characteristics of Ukrainian numerals, using the text given below. Stress on the isomorphic and allomorphic features of English and Ukrainian numerals.

Якось тато-числівник запитав у своїх синочків-числівників П'ятдесят і П'ятсот, чи робили вони ранкову зарядку.

- А як? Як її робити?

Тато ї каже:

- А ви розімніть м'язи, провідмінійтесь за відмінками. Першим почав відмінюватися числівник П'ятдесят – літери аж миготять.

Н. *п'ятдесят*

Р. *п'ятдесяти*

Д. *п'ятдесяти*

З. *п'ятдесят, п'ятдесятьох*

О. *п'ятдесятьма*

М. *на п'ятдесяти*

- Ну, як у мене виходить

- Добре, синку, добре.

А числівник П'ятсот каже:

- Та ти слабак! Хто ж так відмінюється! От дивись, як треба! Я провідмінію обидві частини!

Н. *п'ятсот*

Р. *п'ятисот*

Д. *п'ятистам*

З. *п'ятсот, п'ятисот*

О. *п'ятьмастами*

М. *на п'ятистах*

Прикро стало числівникові П'ятдесят, аж сльози на очі навернулися, але Тато-числівник його заспокоїв:

- Ти ж молодший, означаєш десятки, менше число, то тобі цілком досить відмінювати одну частину. А він старший, більше число означає – сотні, то й відмінює обидві частини.

*The material is taken from the article: Плохотнюк Галина.

Чарівна карусель (лінгвістичні казки на уроках мови) // Урок Української. – № 5-6, 2006. – Р. 43.

Seminar 4

Pronoun as a part of speech in English and Ukrainian languages

PLAN

1. Definition of the pronoun.
2. Classifications of the pronouns.
3. The peculiarity of pronouns as a class of words.
4. The role of pronouns.
5. Grammatical categories of pronouns.
6. Classes of pronouns.

Concepts and terms: *pronoun, noun pronouns, adjective pronouns, classes of pronouns, personal, possessive, reflexive, demonstrative, interrogative, relative, indefinite, negative, personal, connective, reciprocal, generalizing, quantitative, contrasting, simple, complex and compound pronouns, category of number, personal pronouns, personal-demonstrative pronouns, conjoint possessive pronouns, absolute possessive pronouns, reflexive and strengthening pronouns.*

References: 1, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15

I. Underline the pronouns in the following pieces of text, conversation. Identify the type of each pronoun; comment on their grammatical characteristics.

a) in the English language:

1. East Enders star Tom Eytel sang to the Duchess of York as she attended a charity tea party. Mr. Eytel, grandfather Jules Tavernier in the hit BBC1 soap, played the guitar and sang Summertime to the Duchess at her request. "I would love to hear Summertime. It seems appropriate for such a nice day," she had told him. Then she sat beside Mr. Tavernier and listened. As the song finished she applauded and said: "Thank you very much. I haven't heard that song since I was at school and I really love it" (newspaper writing).

2. A: Yes, I bought two new containers. They're out in the garage. [Person A goes to the garage and returns]

A: Oh, hey, this is nice.

B: What?

A: They come out so you can fill them (conversation).

3. A: That's all I needed to do.

B: Yeah, it was painless. Somebody left their keys. Those aren't yours? (conversation)

4. A: We didn't have the peanut butter, that's what I'm going back for.

B: Oh, I made it for you guys, I didn't make it for myself (conversation).

5. A: Do you have papers?

B: I have none. I left mine with Dave (conversation).

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.26-27.

b) in the Ukrainian language:

Українські веснянки – чудові зразки усної народної творчості, їх тексти засвідчують майстерне володіння словом, поетикою і мелодикою фрази. У них прагнення українця умилювати природу, психологічно настроїти себе на важку роботу перед відповідальним циклом сільськогосподарського календаря, а водночас – це і вихлюп радості від усвідомлення своєї присутності в житті, ось тут і тепер, серед близьких людей і на оновленій весною рідній землі. Для нас веснянки – ще й відголосок історичного минулого українського народу, багатого духовно і величного в своїй самодостатності, міцного і незнищеного, здатного відродитися для нового буття. Вони – ці веселі, голосисті, багаті змістом пісні – здатні розважити всіх: і дітей, і молодь, і літніх людей, котрі милуючись молодечими забавами, й самі серцем молодіють. Це неперервний зв’язок поколінь, пов’язаних духовно – піснями і веснами, мовою і долею. Її, нашу долю, пісні не просто супроводжували – вони й творили її, щоразу актуалізуючи в ній те весняне, перед яким відступають найлютіші зими.

*The material is taken from the article “Петленко Лариса. А вже весна, а вже красна...” // Урок Української. – № 3-4, 2005. – P.58

Seminar 5

Verb as a part of speech in English and Ukrainian languages

PLAN

1. Definition of the verb.
2. The main division within the verb system.
3. The peculiarity of verbs as a class of words.
4. The role of verb.
5. Grammatical categories of verb.
6. Classes of verb.

Concepts and terms: *finite verbs, finites, non-finite verbs, non-finites, verbids, conjugated verb forms, non-conjugated verb forms, personal and nonpersonal verb forms, the first conjugation, the second conjugation, the lexico-grammatical meaning of "action/process", typical stembuilding elements, the category of a speaker's voice, the category of mood, the category of tense, the category of person, the category of number, category of gender, simple verbs, derived verbs.*

References: 1, 6, 7, 10, 12, 13, 14

I. Lexical verbs express many meanings, which can be classified into seven major semantic classes: activity verbs (*bring, get, make*), communication verbs (*ask, offer, talk*), mental verbs (*believe, find, listen*), causative verbs (*cause, allow, help*), verbs of occurrence (*become, grow, change*), verbs of existence or relationship (*appear, seem, exist*), and verbs of aspect (*begin, continue, keep*). Underline all lexical verbs in the sentences below. Identify the semantic class of each verb.

1. Erin bought it when she was in high school to learn to sew (conversation).
2. I asked him for a raise – I told him I wanted five fifty an hour (conversation).
3. In mid-September, he met Pamela Digby on a blind date and proposed (newspaper writing).
4. She moved in with him and then she helped him buy a condo (conversation).
5. We stayed at his parents' house (conversation).
6. He asserted that nothing improper occurred during the gathering (newspaper writing).
7. I said "so what do you think I can get for my computer", and he looked at me and he smiled and he said "you just better give it away" (conversation).
8. Hyponatremia is associated with a variety of disorders, including Addison's disease, which involves the inadequate secretion of aldosterone, resulting in decreased reabsorption of sodium (academic writing).
- 9.A: Wait, what are you getting at again?
B: This looks so dry.
A: You've got the linguini. Stop complaining, will you?

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.30-31.

II. *Characterize the verbs in the presented piece of writing according to such grammatical meanings: 1) type of the conjugation; 2) transitivity/intransitivity; 3) perfective or imperfective aspect; 4) personal/impersonal type of the verb.*

Вечоріє, палає, зачаровує.

Сиджу, дивлюся, думаю, мрію, сподіваюся.

Підходиш, сідаєш. Питаєш, відповідаю, розповідаю, пояснюю. Намагаєшся зрозуміти. Не виходить. Перебиваєш, перепитуєш. Сміюся, усміхаєшся. Розказую, слухаєш, вдумуєшся, розумієш.

Перебиваєш, цілуєш. Ображаюся. Відвертаюся, сиджу, сумую. Смієшся. Обіймаєш, вибачаєшся.

Не відповідаю.

Починаєш лоскотати. Ображаюся, ОБРАЖАЮСЯ, обра ... Сміюся, лоскочеш, сміюся. Лоскочеш. Регочу! Не можу зупинитися.

Підхоплююся, біжу, кричу: “Допоможіть!” Сміюся.

Дивуєшся, усміхаєшся, встаєш, біжиш, наздоганяєш.

Біжу, задихаюся.

Наздоганяєш.

Хапаєш, розвертаєш, падаємо, хихочемо.

Цілуєш, цілую ...

Сидимо, обіймаєш. Розповідаєш, слухаю: сміюся, співчуваю, боюся, дивуюся...

Відволікаюся, вслуховуюся. Зупиняєш, говориш: Не слухаєш – ображаєшся!

Вибач. Чуєш, співають. Вслухайся ...

Замовкаємо. Слухаємо.

Зачаровують...

Дивись – падає! Загадуй, бажай.

Загадую. Цілуєш: “Вгадав?” ...

Сидимо, мовчимо, думаємо, мріємо.

Люблю...

Кохаю ... (Ганна Шевчук).

*The material is taken from the article “ Цікава морфологія” // Урок Української. – № 5-6,2006. – Р. 51-52.

III. *Lexical verbs occur with one of five different valency patterns: intransitive, nontransitive, ditransitive, complex transitive, and copular. Underline all lexical verbs in the sentences below. Identify the valiancy of each verb.*

a) in the English language:

1. I told Dad stuff about Georgia (conversation).

2. We went to Disneyland (conversation).

3. He smiled into my eyes. “I’ve got news for you” (fiction writing).
4. A: A dog found it in the street and ate it.
B: Do you want that other piece? (conversation).
5. Usually these dogs bark a lot – He looks really tired (conversation).
6. He called her a stupid idiot (conversation).
7. Put it on that table, where all the other folders are (conversation).
8. U.S. officials considered them a serious threat to U.S. peacekeeping troops (newspaper writing).

9. In a study published last year, Wells found that many HMO doctors prescribe minor tranquilizers (newspaper writing).

10. Plans for the Botanical Garden started about a decade after two American botanists made an 1887 visit to England that included a stop at London’s prestigious Kew Gardens (newspaper writing).

11. This lightly effervescent Italian wine seemed sharp at first (newspaper writing).

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.32-33.

b) in the Ukrainian language:

Дієслово –повновладний господар у реченні, його визнаний граматичний керівник. Воно керує навіть такою могутньою частиною мови, як іменник, і лише в деяких випадках залежить від нього. Дієслову у єдності з іменниками жодні перешкоди не страшні. Ця граматична пара творить різноманітні речення. Своєю постійною присутністю в реченні дієслово мовби нагадує нам про своє граматичне всесилля. Дієслово у кожному реченні – немовби диригент малого, але здібного оркестру чи ансамблю. Воно формує оркестри чи ансамблі речень. Воно визначає, скільки учасників має бути, яку партію дати кожному. Дієслово може перемістити або вилучити з речень деяких виконавців. Воно придивляється, кого зробити солістом, пильно стежить за тим, щоб хтось із підлеглих не взяв фальшивої ноти. На плечі дієслова покладено повну відповідальність за граматичний порядок слів у реченні. Дієслова наче змагаються за те, щоб підвладні їм члени речення якнайкраще виявили себе і показали смислову точність та чіткість синтаксичних побудов (Євгенія Куца).

*The material is taken from the article “Цікава морфологія” // Урок Української. – № 5-6, 2006. – P. 52.

IV. Many copular verbs can also be used with other valency patterns. Focus on the underlined main verbs in the sentences below. Identify the valency pattern of each verb: copular, intransitive or transitive. Render these sentences into Ukrainian; make the contrastive analysis of English verbs with their Ukrainian equivalents, taking into account their valency patterns.

1a. As the sun slanted lower in the afternoon sky, he grew restless and ordered the band to play, (fiction writing) *grew = copular verb.*

1b. So I’m really not sure why we grow it (conversation) *grow = transitive verb.*

1c. They burned her eyebrows off, and they didn't ever grow back (conversation)
grow = intransitive verb.

2a. It was the first time he had appeared in public since this incident (conversation).

2b. Gram appeared relaxed and at peace with his decision (newspaper writing).

3a. Well he'll probably stay warm in the winter time then (conversation).

3b. So how much longer did she stay? (conversation).

4a. The whole color scheme looked nice but it could have looked better (conversation)

4b. If you look out the window, you can see the leaves are starting to change, (conversation).

5. Your breath smells fine – I don't smell your breath, so I don't even know it smells (conversation).

6a. He had been in radio since he went to Everett High School in Lansing, Michigan (newspaper writing).

6b. I think it's the biggest concert any one act has played, and the audience went wild (newspaper writing).

7a. Well, uh, I got hungry and wanted something to chew on (conversation).

7b. And I of course want to go and get the scrub brush and scrub those walls (conversation).

8a. Your hero is Dr Frankenstein, you've proved that tonight (conversation).

8b. Finding common ground often has proved difficult over the past two years (newspaper writing).

*The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.36.

V. Underline all the verbs in the following pieces of text. Analyze them according to the grammatical meaning they express (tense, aspect, voice, person, number, mood).

a) in the English language:

1. The varieties of meaning we have specified so far are summarized in Figure 6.1 (academic writing).

2. [A storm had damaged the raft on a journey across the ocean.] Everyone was noticeably quieter, each man thinking about the chances of whether we would be forced to leave the raft (conversation).

3. In spite of the splendid work in the last few decades of a highly dedicated group of neuroscientists, we are still quite ignorant about the structure and functioning of the human brain with respect to such basic cognitive functions as language. In fact, the study of the brain has often been described at the next intellectual frontier (academic writing).

4. For no known reason, the government assumed that four fifths of these people probably could read and, on this dangerous assumption, it was publicly announced that 99 percent of all American adults could read and write. These are the figures which the

U.S.

government passed on to the United Nations for the purposes of worldwide compilations and comparisons. The numbers in the 1980 census improved a bit on those of 1970. This time it was found that 99.5 percent of all American adults could read and write (academic writing).

5. The king wore it [the Hope Diamond] on a ribbon around his neck on ceremonial occasions. There is no mention of what happened to the pieces that were chopped off. The stone was stolen during the French Revolution in 1792; it turned up two decades later in England in its present shape and size (newspaper writing).

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.44.

b) in the Ukrainian language:

Дієслово. “Бути чи не бути?”. Цікаво, чи народилася б ця знаменита на весь світ фраза Шекспіра, якби не було такої значущої частини мови, як дієслово? Та й узагалі, чи змогли б у творах письменників гріти сонце, світити зоре і місяць, співати пташки і дути вітер? Чи змогло б людство пересинити статичність на папері? Чи змогло б зупинити на мить нашу плинну дійсність, зберігши її динаміку? І в самому реченні інші члени, втративши цього керівника у вигляді присудка, втрачають і власне значення, перетворюючись на простий набір слів.

Значущість дієслова підкреслює і його поділ на минулий, теперішній і майбутній часи, першу і другу дієвідміни, на дійсний, наказовий й умовний способи. Воно також має неозначену форму – інфінітив, із його допомогою ми можемо сміливо користуватися дієприкметниками і дієприслівниками. Та ми ніколи не замислюємося над цим, використовуючи слова у щоденній практиці. Так легко зриваються вони з наших вуст і так чітко виражають наші думки й бажання. Ми вправно будуємо речення. Насичуючи його складними зворотами, прикрашаючи епітетами і порівняннями. Все це здається таким простим і звичним, що навіть важко уявити, що цього могло б і не бути. Та й як воно могло б бути, якби не було самого слова “бути”? (Олександра Михайлова).

*The material is taken from the article «Цікава морфологія» // Урок Української. – № 5-6, 2006. – P. 52.

Seminar 6

Adverb as a part of speech in English and Ukrainian languages

PLAN

1. Definition of the adverb.
2. The main features of the adverbs.
3. The peculiarity of adverbs as a class of words.
4. The role of adverbs.
5. Grammatical categories of adverbs.
6. Classes of adverbs.

Concepts and terms: *lexico-grammatical meaning of adverbs, the degrees of comparison, qualitative adverbs, quantitative adverbs, circumstantial adverbs, primary adverbs, secondary adverbs, adverbialization, adverbs expressing comparison and similarity, words of the category of state, mental and physical states of a person or of any living creature altogether, the state of the surrounding or its evaluation, the state with some modal connotation.*

References: 3,6, 9, 10, 12, 13, 14

I. Underline all adjectives and circle all adverbs in the sentences below. Classify each adjective as either attributive or predicative, and each adverb as either a modifier in a phrase or an adverbial.

1. They were cute invitations, weren't they? (conversation)
2. That looks pretty good (conversation).
3. [From a discussion of the meaning of "wild boar"] Can it be farmed intensively or should it be reared extensively? (newspaper writing).
4. Here there are eight shared electrons; therefore methane is uncharged (academic writing).
5. The initial objective is to identify areas within cities which exhibit distinctive characteristics and which can be shown to be relatively homogeneous (academic writing).
6. The Russian airline was also interested in starting a transatlantic service (newspaper writing).
7. The drive that motivates distinctive individual behavioral patterns (personality) is to a considerable degree subconscious (academic writing).

*The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P.48.

II. The passage below describes a fictional train journey. Use it to find examples of the following forms of adverb (some forms will have more than one example):

- a) a compound adverb;
- b) an adverb derived from an adjective;
- c) an adverb like an adverbial particle (e.g. *off*);
- d) a fixed phrase functioning as an adverb;
- e) a simple adverb (excluding type c above);
- f) any other form of adverb.

Neither in the train to Kirkuk, nor in the Rest House at Mosul, nor last night on the train had she slept properly. Now, weary of lying wakeful in the hot stuffiness of her overheated compartment, she got up and peered out. Nothing to see, of course. Just a long, poor-lighted platform with loud altercations in Arabic going on somewhere. The train, with a terrific jerk, moved slowly forward (fiction writing).

*The material is taken from “Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook” by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P. 49-50.

III. Match each of the underlined adverbs to the correct description of its syntactic role. Use each description only once:

- a) adverb modifying an adjective;
- b) adverb modifying a noun phrase;
- c) adverb modifying a predeterminer;
- d) adverb modifying a prepositional phrase;
- e) adverb as a complement of a preposition;
- f) adverb standing alone;
- g) adverb modifying a measurement expression other than a numeral;
- h) adverb modifying another adverb;
- i) adverb modifying a pronoun;
- j) adverb modifying a particle of a phrasal verb;
- k) adverb modifying a numeral;
- l) adverb functioning as an adverbial.

1. You had the objectives right in front of you (conversation).
2. We have taken this event extremely seriously (newspaper writing).
3. It did not seem odd to him that the subway held more compelling things than the famous city above (other writing).
4. Practically everyone knows the line, “Play it again, Sam” (newspaper writing).
5. Well, I think coming to the meeting is a pretty general requirement (conversation).
6. A: You can visit?
B: Absolutely (conversation).
7. For almost 200 years geologists have supported various theories of mountain building, volcanism, and other major phenomena of earth (academic writing).
8. It [an answering machine] cut me right off (conversation).

9. Each of its workers gets a basic monthly wage of 360 pesos, almost twice the average pay (newspaper writing).

10. So we'll give you a call later on or drop by and say hello. Until then, ciao! (conversation).

11. "Is he often angry?" I asked (fiction writing).

12. Similar data are available for the approximately one-fourth of Shang characters that have been deciphered to date (academic writing).

*The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P. 52.

IV. Underline each adverb in the sentences below and identify its semantic category: place, degree (amplifier/intensifier, diminisher/ downtoner), time, addition, restriction, manner, stance, linking, or other. If you think an adverb combines two or more categories, or fits in an "other" category, explain why.

1. They embraced lightly and carefully while Gwen made another set of little sounds (fiction writing).

2. It didn't really matter: everyone was insured when he bought a ticket, automatically (fiction writing).

3. Of course he understands perfectly well but wears that uncomprehending and pained look to establish he's not to blame (fiction writing).

4. Sometimes other people in the village glanced at him curiously, as though they could not quite place him (fiction writing).

5. The bank is so crowded nowadays that many people are moving away altogether (fiction writing).

6. We don't go there very much (fiction writing).

7. He tried to be offhand and not too obviously interested, but the fat boy hurried after him (fiction writing).

8. He too felt a mounting excitement (fiction writing).

9. Only the frightless gulls wheeled and soared and mewed their plaint over the place where it had been (fiction writing).

10. Hardly were we out of earshot, however, when Markus said: "I'm afraid I can't come with you this afternoon" (fiction writing).

11. I felt he had some inner reserve of strength which no reverse, however serious, would break down (fiction writing).

*The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P. 53.

V. Underline each adverb in the text below and identify its semantic category (qualitative, quantitative, circumstantial, or some other type).

Їй здалось, що це саме з України подув вітерець. Інколи їй вчувалися пахощі м'яти, любистку. Іноді вона начебто чула кування зозулі ... Чийсь рідні голоси ...

Тоді наказувала вертати. Якнайшвидше.

Вогонь скаженів ... Повітря навколо ставало нестерпно гарячим. А з неба палило сонце, падав на людей гарячий попіл, снопи розліталися навсібіч ... Гнав вогонь прямо на житла. І щогодини сотні людей залишалися без домівок ...

На ранок на замиленому коні примчав з Білої Церкви сам Петро Конашевич-Сагайдачний. Гетьман швидко оглянув пожарисько і повелів ламати, зносити будівлі навколо місця пожежі, рубати дерева, утворювати навколо своєрідну мертву смугу. Це був єдиний спосіб зупинити пожежу.

*The material is taken from the article “Верготі Лідія. Перевіряти і теорію, і практику” // Урок Української. – № 2-3,2007. – Р.44.

VI. Form from the given below adverbs comparative and superlative degrees of comparison. Render the given adverbs into English and answer the question whether they also are able to form degrees of comparison.

Чисто, виразно, близько, дорого, високо, швидко, гарно, погано.

VII. Form adverbs from the following word combinations. Think of their English equivalents.

Турецькою мовою, попереднього дня, у п'ять разів, в окремих місцях, два рази, дуже давно, з молодих літ, на дві частини, в будь-який час, від нинішнього дня, у правий бік, другий раз, дуже рідко, два дні тому.

*The material is taken from the article «Нове в програмі та методиці» // Урок Української. – № 9-10,2005. – Р.45.

Seminar 7

The simple sentence. Parts of the sentence

PLAN

1. Primary parts of the sentence.
2. Secondary parts of the sentence.
3. Notional and semi-notional words.
4. The subject.
5. The simple predicate.
6. The compound nominal predicate.
7. The compound verbal predicate.
8. The object.

Concepts and terms: *primary or principal parts of the sentence, secondary parts of the sentence, subject, predicate, head-words, notional words, semi-notional words, subject, the simple predicate, the compound nominal predicate, linking verbs, the compound verbal predicate, modal, aspect, nominal-verbal modal predicate, the object, the direct object, the indirect object.*

References: 3, 5, 6, 9, 10, 12, 13, 15

I. Define subjects and predicates (types of predicates) in the given sentences. Characterize the means of their expression. Render these Ukrainian sentences into English, comparing the ways of subject and predicate expression in both contrasted languages.

1. Сто друзів – це мало, один ворог – це багато (М. Стельмах).
2. Ми з тобою йдемо стежкою в саду (М. Рильський).
3. Чисте, свіже повітря насичене було пахощами липового цвіту та жасмину (І. Франко).
4. Пливе овець отара в білім молоці своєї вовни (Б. І. Антонович).
5. Тяжко-важко умирати у чужому краю! (Т. Шевченко).
6. Найчистіша душа незрадлива (В. Симоненко).
7. Ах, скільки струн в душі дзвенить! (Олександр Олесь).
8. Я любив зустрічати вечірні перельоти на цьому озері (М. Хвильовий).
9. А раптом все моє життя до цього було лиш передмовою життя? (Б. Олійник).
10. Тарас Григорович Шевченко невіддільний від української культури (О. Гончар).

*The material is taken from the text-book: ТерлакЗ. Українська мова: Збірник вправ із синтаксису та пунктуації. – Львів: Світ, 1999. – Р. 35.

II. Define what parts of the sentence are expressed by the numbered words:

- 1 — agreed attribute;
- 2 — non-agreed attribute;
- 3 — direct object;
- 4 — indirect object;
- 5 — adverbial modifier of place;
- 6 — adverbial modifier of time;
- 7 — adverbial modifier of cause;
- 8 — adverbial modifier of purpose;
- 9 — adverbial modifier of manner;
- 10 — adverbial modifier of measure and degree;
- 11 — adverbial modifier of condition;
- 12 — adverbial modifier of concession.

Render these sentences into English; state the differences and similarities in the expression of parts of the sentence in both languages.

а) 1. Пахощі з *липи* (1) і *квіток* (1) носилися в *повітрі* (2) і розвівалися *широкими хвилями* (3) далеко навкруги (Панас Мирний).

2. В очереті біліла срібною *стрічкою* (4) Расава (І. Нечуй- Левицький).

3. Срібlistий місяць *тихо* (5) чарівне світло лив на сонну *землю* (6) (І.Франко).

4. Як розбецує людину сама можливість *принижувати* (7) інших, *топтати* (7), *розстрілювати* (7) безкарно! (О. Гончар).

5. Сяють блакиттю на *сонці* (8) води *Дніпра* (9) (Н. Рибак).

6. Плавав лебідь *білокрилий*(Ю) по *глибокому ставу* (11) (Я. Що голів).

7. Дорогими для мене (12) стали схили *Дніпра* (13) (А. Малишко).

8. Говори *мало* (14), слухай *багато*(14), а думай ще *більше*(14) (Н. тв.)

9. Везе Марко *Катерині*(15) *сукна* (16) дорогого (Т. Шевченко).

10. В *далечинь*(19) холодну без жалю за *літом*(20) синьоока осінь їде навмання (В. Сосюра).

б) 1. *Не знайшовши броду* (1), не лізь у воду (Н. тв.).

2. *Вночі* (2) земля дубіла від *морозу* (3) (В. Козаченко).

3. Хмари котилися *одна за одною* (4), *одна за одною* (4) безконечним караваном (Г. Хоткевич).

4. *Любові* (5) й *віри* (5) невмирущі зерна поет посіяв на лану своїм (М. Рильський).

5. Людина без національного *заземлення* (6) – перекотиполе або й пил на вітрах *історії*(7) ... (В. Яворівський).

6. *Знову* (8) біблія літа розкрила *сторінки* (9) *заколосених піль* (10) (Є. Маланюк).

7. Не шукай *красоти* (11), а шукай *доброти* (Н. тв.).

8. *Од вітрових ударів* (12) тільки *важко* (13) поскрипують снасті та зростають навкруги світло-сині снігові дюни (І. Кириленко).

9. Виходить дівчина *із хати* (14) *води* (15) з криниці *набирати* (16) (А. Малишко).

10. Трохи вірить серце в забобони (17), логікам (18) усім наперекір (М. Рильський).

11. На небі зорі синьоокі, і лебідь (19) – місяць на хмарках (Олександр Олесь).

12. І невидимі в пущі солов'ї жагу солодку в звуки (20) виливають (М. Рильський).

*The material is taken from the text-book: Терлак З. Українська мова: Збірник вправ із синтаксису та пунктуації. – Львів: Світ, 1999. – Р. 50-51.

III. Analyze the following sentences according to the type of syntactic structures they contain, that is structures of: 1) predication, 2) complementation; 3) modification and 4) coordination. Translate these sentences into Ukrainian and compare the types of structures in original sentences and their equivalents.

1. She smoothed her satin dress nervously (fiction writing).

2. The plan also earmarks 20 million pounds of capital investment for safety measures (newspaper writing).

3. In Anchorage we saw killer whales (conversation).

4. The latest market research confirms that consumers now put safety at the top of their list of desirable features in a car (newspaper writing).

5. The most central sites will be more attractive than others for all types of land users (academic prose).

6. EEG recording is technically difficult and fraught with potential artifacts due to muscle movement (academic prose).

7. There was in the sky more than a hint of summer lightning (fiction writing).

8. Mosses made the way soft and held many scents of marsh orchids (fiction writing).

9. Analysts have attributed the general weakness in the construction industry to high interest rates (newspaper writing).

10. I just talked to Don Jones you know our former board member (conversation).

"The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P. 65-66.

IV. Analyze the following sentences according to the type of secondary predication constructions they contain, known traditionally as: 1) Complex Object; 2) Complex Subject; 3) Absolute Construction/ Prepositional Construction (with or without participle); 4) For-to-Infinitive Construction, 5) Gerundial Predicative Construction. Define the type of syntactic structure (predication, complementation, modification or coordination) they enter in the sentence.

Suggest the ways of rendering the English sentences with secondary predication structures into Ukrainian.

1. She could hear the wasp singing a lpyegojigto_her as he flew above the trees (Pat Conroy).

2.[...] we could be found discussing every aspect of our conversation (Kazuo Ishiguro).

3.For a moment Christof appeared shaken (Kazuo Ishiguro).

4.Now she seemed infected with anxiety (P.D. James).

5.[...] I'll get it started (John Grisham).

6.Your father would go through the roof if he heard you asked for a \$900 coat now (Pat Conroy).

7.Determined not to repeat my earlier mistake of prevaricating, I leaned forward decisively, my intention to cut Inge off (•••) (Kazuo Ishiguro).

8.The northerners were moving at a faster pace than usual, almost a lope, in rough Indian file, with Darius leading (William Boyd).

9.So they repeat certain things to themselves, and after a while, they begin to believe themselves authorities (Kazuo Ishiguro).

10.But you are not making it clear to me (Pat Conroy).

11.(...) and there were times when he still felt he was doing the only thing a man of his instincts could be expected to do (Pat Conroy).

12.Workmen were expected to turn their heads to anything within the limits of their trade (...) (Flora Thompson).

13.A door to a neighbouring room had been left ajar through which several faint voices could be heard chattering away (Kazuo Ishiguro).

14.Candleford seemed a very large and grand place to Laura (Flora Thompson).

15.We let her float by herself but she seemed unbalanced and unsure of herself (Pat Conroy).

16.Privately, with no one to witness her weakness, she allowed the tears to fall unchecked (Rosamunde Pilcher).

17.Her cycle of poems "Considering Manhattan" was completed in one feverish three-month period when she felt her powers return (Pat Conroy).

18.Waiting for someone to answer the call, she found herself undecided [...] (Rosamunde Pilcher).

19.She insists on me doing it myself (John Grisham).

20."I'm sorry I'm not a heart surgeon or a white-shirt banker, Lila", my father said, "but it's about time you quit being ashamed of me being a shrimper" (Pat Conroy).

21.I don't get paid to have people scream at me (Pat Conroy).

22.Luke had maneuvered the boat up beside us and I could hear it idling [...] (Pat Conroy).

23.His eyes took it all in, his children gaily savoring those feelings (Pat Conroy).

24.[...] even the truck driver had surrendered to whatever mass hysteria had possessed the rest of us and he stood with his arm cocked [...] (Pat Conroy).

25.Boris shrugged, his attention fixed on the waitress, now in the process of extricating an elaborate confection from out of the display cabinet (Kazuo Ishiguro).

26.Savannah and I stayed behind with our mother as Luke left the house and

walked the back road through the swamp, the wind at his back (Pat Conroy).

27. "Since we're practically paupers, it must have been damn creative, Henry," my mother said, her mouth a thick line aches (Pat Conroy).

28. I was out, but Mrs Cooper took it down and left it for me to find (Rosamunde Pilcher).

29. I've arranged for a car to take me to the concert hall, it should be waiting for me (Kazuo Ishiguro).

30. No doubt the fact of our being so close to its actual setting had made irresistible the prospect of going through it all again (Kazuo Ishiguro).

Seminar 8

The composite sentence. The compound sentence

PLAN

1. Definition of the composite sentence.
2. Structural types of the composite sentence.
3. The nature of the composite sentence.
4. The copulative compound sentence.
5. The disjunctive compound sentence.
6. The adversative compound sentence
7. The causative-consecutive compound sentences.
8. Compound sentences with the meaning of suddenness.

Concepts and terms: *composite sentence, the compound sentence with conjunctions, the copulative compound sentence, proper copulative, adjoining meaning, meaning of recounting, meaning of consequence, the composite conjunction, copulative-negative meaning, the disjunctive compound sentence, adversative compound sentence, contrasting, sequence of events, separate fulfilling of events, conclusion.*

References: 3, 5, 6, 9, 10, 12, 13, 15

I. *In these examples, the units that are coordinated are enclosed in brackets []. Identify the structural type of the coordinated units (e.g. clauses, noun phrases, adjectives). State the type of sentences with coordinated units. Provide your own examples of sentences with coordinated clauses.*

1. Um you can work [on campus] or [off campus] (conversation).
2. Be [reliant] and [helpful to others] (conversation).
3. Either [you're going to like it] or [you're going to hate it] (conversation).
4. Do you have any [start dates] or [stop dates]? (conversation).
5. Oh [she cooks] but [she never bakes] (conversation).
6. She's got [a squiggle ball case] but [no squiggle ball] (conversation).
7. I heard a story about [you] and [Dave] (conversation).
8. [You can be quite fluent in a language] and [yet, [something you say is not understood] and [you cannot understand why]] (academic prose).

*The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P. 58.

II. *State which of the presented sentences belong to compound sentences. Define the type of the found compound sentences and the type of conjunctions with the help of which their constituent parts are joined.*

1. Тихесенький вечір на землю спадає, і сонце сідає в темнесенький гай

(В. Самійленко).

2. Сичі в гаю перекликались, та ясен раз у раз скрипів (Т. Шевченко).

3. Світ, бачся, широкий, та нема де прихилитись в світі самотнім
(Т. Шевченко).

4. Не вертаються три брати, по світу блукають, а три шляхи широкії терном
заростають (Т. Шевченко).

5. Цвітуть бузки, садок біліє і тихо ронить пелюстки (М. Рильський).

6. Де-не-де біля вирв сивіє безводний полин або кущиться пахучий чебрець
(О. Гончар).

7. Поет не стратить духу марно ні в стисках муки, ні в журбі, але ж
страждань своїх безкарно він сам не вибачить юрбі (Г. Чупринка).

8. Бліді на небі гасли зорі, і вітер плутався в мережах верховіть, і не
гойдалися берези білокорі (М. Рильський).

9. Чи тільки терни на шляху знайду, чи стріну, може, де і квіт барвистий?
(Леся Українка).

10. Білясті хмарини на очах розпливаються і тануть у барвінковому небі
(В. Козаченко).

*The material is taken from the text-book: Терлак З. Українська мова: Збірник
вправ із синтаксису та пунктуації. – Львів: Світ, 1999. – Р. 122.

Seminar 9

The composite sentence. The complex sentence

PLAN

1. Definition of the complex sentence.
2. Isomorphic features of the complex sentence.
3. The nature of many logical-grammatical relations of the complex sentence.
4. The subject clause.
5. The predicative clause.
6. The object/objective clause.
7. Attributive clauses.

Concepts and terms: *complex sentence, isomorphic features, the subject clause, the predicative clause, the object/objective clause, attributive clauses, descriptive attributive clauses, attributive clauses, principal clause, connective word, restrictive attributive clauses.*

References: 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 15

I. Identify complex sentences in the passages below. Dwell upon the types of clauses in these sentences; describe the means of connection of subordinate clauses to the matrix clause.

1. Temple is guilty of outright cowardice, as was National Public Radio when, in 1994, it decided not to air a series of Abu-Jamal commentaries on prison life. Some folks have speculated that both Temple and NPR knuckled under to pressure from the Fraternal Order of Police (FOP). That the FOP wouldn't want a convicted cop killers views on the air is understandable. But I feel some voices need to be heard, (newspaper writing)

2. There are many players who might win the Masters, many who could. But the feeling about Faldo is that if he is at the top of his game, he could win it. That he is ranked only No 4 in the world at the moment is due to the eccentricity of the system. His first Masters win has now slipped from his ranking points, (newspaper writing)

3. Republican presidential nominee Bob Dole has said, "If World War III were declared, the media would still ask me about abortion." That the media are fixated upon the differences within the GOP regarding abortion no longer is in doubt. That they don't just as enthusiastically dissect the differences within the Democratic Party regarding abortion and same-sex marriages is a troubling example of poor journalism, (newspaper writing)

*The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P. 75.

II. Identify the type of adverbial clauses in the sentences below. Identify the type of subordinator in each case.

1. Whenever I phone them up they all pretend to have emigrated to Australia (conversation).

2. Because schizophrenia is a brain disorder, it's nobody's fault, she says (newspaper writing).

3. For hours he sat there as if deliberately waiting me out (fiction writing).

4. It's not my fault if you don't pass your exams (conversation).

5. She was dark skinned and in her late fifties, although she looked much younger (fiction writing).

6. I haven't been there since I was a kid (conversation).

7. Since the purpose of the list is heuristic, there is no harm in "mixing categories" this way (academic prose).

8. "Trouble just seemed to follow me wherever I went – except here," he said (newspaper writing).

9. As far as farmers are concerned tree planting has not been integrated into their work patterns or land management (newspaper writing).

10. If I were you I wouldn't have told her (conversation).

*The material is taken from "Longman Student Grammar of Spoken and Written English Workbook" by Susan Conrad, Douglas Biber, Geoffrey Leech, Pearson Education Limited, 2003. – P. 86.

II. Identify the type of clauses in the sentences below; describe the means of connection of subordinate clauses to the matrix clause.

1. День кінчався, уступаючи дорогу вечорові, що вже ховався у довгих тінях дубів, серед кущів ліщини, наче соромлячись сонця (В. Гжицький).

2. Немає в світі бурі, щоб огонь могла задути вічний та правдивий (І. Кочерга).

3. Віддайте мені мову, якою мій народ мене благословив (Л. Костенко).

4. І стежечка, де ти ходила, колючим терном поросла (Т. Шевченко).

5. Благословенна та ясна година, коли дитя читає "Кобзаря" (Д. Павличко).

6. Стали спускатися в яр, звідки повіяло холодом і проваллям (Г. Тютюнник).

7. Залазити в чужу душу – це таке ж злодійство, як залазити в чужу комору (М. Стельмах).

8. Хто хоче бути вольовою людиною, той не може не побороти в собі невпевненість (М. Хвильовий).

9. Я весь був як пісня, як акорд суму, що злився з піснею моря, сонця і скель (М. Коцюбинський).

10. Як передать журбу без краю, що закувала серце в лід? (В. Сосюра).

*The material is taken from the text-book: Терлак З. Українська мова: Збірник вправ із синтаксису та пунктуації. – Львів: Світ, 1999. –Р. 135-136.

III. Identify the type of connection between simple sentences within the composite

sentence:

1) the coordinate connection unites one simple and one or several complex sentences;

2) the coordinate connection unites two or several complex sentences;

3) the coordinate connection unites two or more simple sentences, which have a common subordinate clause.

Name the types of compound and complex sentences. Think of your own examples of similar sentences in English.

1. Він заграв – і з перших звуків усі збагнули, що він був майстром своєї справи (Марко Вовчок).

2. Степан вперше за цей вечір, одірвавшись поглядом від землі, підвів очі до неба, і чудне тремтіння пройняло його, коли побачив угорі ріжок місяця серед знайомих зірок, того місяця, що світив йому й на селі (В. Підмогильний).

3. Сонце і повітря лоскочуть щоки, а зелень ялинових гілок виглядає з-під снігу так свіжо, що, здається, надворі стоїть весна, одягнена у білі шати (М. Коцюбинський).

4. Деревя стоять похнюпившись, і чути, як падають їхні сльози на землю (В. Підмогильний).

5. Хто не був високо, той зроду не збагне, як страшно – впасти, і хто не звик до чистоти кришталю, не тямить, як то тяжко – забруднитись (Леся Українка).

6. Григорій Косинка ніби напився з потоку Стефаніка суворої, гіркої і терпкої правди життя, і відкрилося йому, як треба цінити слово (З газ.).

7. Сонце тільки-тільки виглядало з-за якогось ліска, що темнів по краєвиду тоненькою смужкою, і роса ще не встигла розійтись туманом по зеленому полю (В. Винниченко).

8. Хвилі світла лились з неба, і чорні тіні десь пощезли, неначе сонячне сяйво загнало їх у землю (М. Коцюбинський).

9. Ми підем, де трави похилі, де зорі в ясній далині, і карії очі, і рученьки білі ночами насняться мені (А. Малишко).

*The material is taken from the text-book: Терлак З. Українська мова: Збірник вправ із синтаксису та пунктуації. – Львів: Світ, 1999.– Р. 173-174.

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ**

**PART 3.
STUDENTS' SELF-DIRECTED ACTIVITY ORGANIZATION GUIDE**

Тексти для самостійного опрацювання та перекладу

Змістовий модуль 1. Морфологія

Тема 2. Noun as a part of speech in English and Ukrainian languages.

Перекладіть текст англійською мовою звертаючи увагу на переклад іменників

THE YOUNGER, THE BETTER?

Nowadays it is very important to be young. Look around, and you will see young faces on the covers of magazines and in the ads on TV; switch on the radio, and you will hear music which young people adore; go shopping, and you will find all shops packed with items on sale for young people.

First of all, let's remember that this cult of youth didn't start so long ago. Before the revolutionary changes in society and culture of the 1960s, it was exactly the opposite: when you were a teenager, you only wanted to become an adult, and to look like an adult, too. It's also important to remember that in many cultures even today there is a lot of respect for the elderly. Such people are well-experienced and can always give you a precious piece of advice.

When people are young, they are usually energetic and bold: they can work for longer periods of time and they are ready to take risks. As they still haven't had much experience, they don't have many inhibitions, which means that there aren't many things to stand in their way. Young people have also got potential - they still have time to develop in many different ways. Because of that, employing young people can be a good investment.

On the other hand, being young doesn't automatically mean you're always happy. There is a lot of competition in society nowadays, which starts even when you're in school. Getting a good education isn't easy and can cost a lot of money.

Next, you have to look for a good job. In spite of the fact that so many employers prefer young people, jobs aren't just waiting for you. And even if you find one, it is often only for a very short period of time.

Statistics show that the heavy burden of the stress of modern life on young people can sometimes bring them a lot of suffering. Most of them can cope with problems very well, but some others break down and lose all hope. If we don't want this to happen, something must be done.

We live in a world in which being young is almost like a religion, so it is our responsibility to offer help to those to whom being young is definitely too young

Тема 3. Adjective as a part of speech in English and Ukrainian languages.

Перекладіть текст українською мовою, звертаючи увагу на переклад прикметників

EXPLORER'S DIARY

When they think about it now, the whole journey was a half-baked idea. They could have probably prepared themselves for it better. But how on earth are you

supposed to know these things? After all, no one had ever walked across the Sahara desert in seven days before. No wonder they were so eager to become the first ones to do it. However, they hadn't realized how strenuous and tiring it was going to be. The wind blew violently while they were slowly making their way through the desert. During the day, there was no place to hide from the scorching sun, so they were dehydrated and overheated. At night it was freezing cold, so they were forced to put on all their clothes to keep warm. Yet, despite the ordeal they had been through, neither of them had ever suggested giving up. There was some inexplicable force that compelled them to go forward, even though the thought of three more days of this challenging desert trek appalled them.

Тема 4. Numeral as a part of speech in English and Ukrainian languages.

Перекладіть текст українською мовою, звертаючи увагу на переклад числівників

MULBERRY'S PAST IS UNDER THE BANK

The museum will have the same opening hours as the bank, so it will be only possible to visit it from Monday to Friday, 9a.m.-6p.m. To see the exhibition, people will first go into the bank, then turn right and go downstairs. The underground museum has three large rooms. Its main part is a reconstruction of a fragment of the Medieval city of Mulberry. And by the way, visitors don't need to pay anything.

The exhibition has some interesting points. For example, it's fascinating to check in detail how houses in the Middle Ages were built. Techniques and materials used at that time were rather primitive, but the house looks quite comfortable. And the city wall seems now so small - it's strange to think that once it was big enough to protect the city against its enemies.

Together with the structures, the workers found a lot of everyday objects. Apart from the typical collection of old pots and coins that you can see in many museums of the world, there are certain things that are more unusual: children's toys or beautiful ornaments. Probably the most extraordinary object in the exhibition is a small wooden board with a text which looks like a shopping list!

The exhibition in Mulberry, which will open today in the afternoon, will certainly become one of the most attractive points of interest for tourists as well as local people. It's extremely interesting, full of original objects, and very well organized. But there is one more attractive thing about it. The museum is located under the bank, and this shows the contrast between the old and the new in the best possible way. Just go there on a busy Monday, walk along the Medieval street and listen to the cash machines upstairs - the rhythm of contemporary life.

Тема 5. Pronoun as a part of speech in English and Ukrainian languages.

Перекладіть текст українською мовою, звертаючи увагу на переклад займенників

SIX GREAT WAYS TO RELAX

You may be a student, a doctor or a businessperson whatever your age or job,

from time to time you need to slow down and relax. But do you know how to relax successfully? In this article, we've collected ideas from all over the world and formulated six great, effective ways to relax.

For a long time we have all known that sweets do us good: they calm us down and make us smile. Well, it's true that they are full of calories and sugar, but from time to time, when you're real unhappy, a small candy or ice cream won't do you any harm,

Remember that every type of physical exercise helps you relax. You don't need to run for miles! Just try to walk a bit more often or use the stairs at work instead of the lift. Or get yourself a dog and take it for long walks every day. This will make both you and the dog happy!

Some people say that when they are doing this, they forget about the whole world. And that's the point! If you want to relax, you should be able to distance yourself from all the everyday worries. An interesting book will really help you to take it easy.

In today's world, many people think that they must be serious and rational. They often say, 'Be realistic!' But if you want to relax, you need to do just the opposite - you need to imagine something absolutely unrealistic. Stop thinking for a while, and you'll feel much better!

Tuning in to your favourite kind of music is one of the best ways to relax. It has a positive influence on our brain. With some people it's like reading because when they are listening, they forget about everything. Try to make it even more relaxing, and dance.

Finally, remember to contact somebody you care for - and mean real contact, not just texting or emailing them. You can tell them about your worries, but it's even better to listen to them. Listening to others will not only make you relaxed, but also a better person.

Тема 6. Verb as a part of speech in English and Ukrainian languages.

Перекладіть текст українською мовою, звертаючи увагу на переклад дієслів

AMERICA

THE MELTING POT

In 1584 a group of English explorers tried to start a colony in the 'New World'. It was near Roanoke Island in what is today the American state of Virginia. Conditions, however, were hard and there were frequent conflicts with the native Indians. Six years later, in 1590, more ships arrived with supplies and new colonists. But the original settlers had all disappeared. The mystery of what happened to them has never been solved.

Fortunately for the worldwide importance of the English language (although perhaps less fortunately for the native Indians), the English did not give up, and in 1607 the first permanent settlement of English-speaking immigrants was established in Chesapeake Bay, not far from Roanoke Island. These first settlers came mainly from the 'West Country' of England and spoke with Somerset or Gloucestershire accents. During the 17th century many more immigrants with a wide variety of English accents landed on the eastern shores of the 'new' continent.

They were followed in the 18th century by huge numbers of Irish and Scottish immigrants: fifty thousand in the 1720s alone. By the time independence was declared in 1776, it is thought that one in seven of the colonial population was Scots-Irish, but of course English was the language of the newly independent country.

The first African slaves - only twenty of them - were brought to Virginia in 1619. By the time slavery was abolished in 1865 after the US Civil War, there were over 4 million. The slaves had come from many different language backgrounds, and in order to communicate together, they created their own version of English, which would help the development of 'American English'.

In the 19th century there was a dramatic increase in American immigration as people escaped from wars, revolution, poverty and famine in Europe. The population rose from only 4 million in 1790 to over 50 million a hundred years later. Irish, Germans, Italians, Poles, French, Greeks, Central European Jews and many more came looking for a better life. However, although they all spoke their own languages, the desire to become part of their new country and learn its language was strong, and so English kept its status as the dominant language.

Since 1900 even more immigrants have come to the USA from around the world - Asia, Africa and especially Central and South America - increasing its population to over 300 million. Spanish is now the second most widely-spoken language in the USA. It is estimated that up to 40 million people speak it at home. However, today, 400 years after the first colonists landed in Chesapeake Bay, English remains the USA's only national language.

Тема 7. Adverb as a part of speech in English and Ukrainian languages

Перекладіть текст українською мовою, звертаючи увагу на переклад прислівників

THE HELIOTROPE

A unique eco-house in Freiburg, Germany

Freiburg is a town of 200,000 inhabitants located in beautiful countryside on the edge of the Black Forest in south Germany

It's a university town, an important industrial and commercial center, and a tourist resort. But today it is best known as: ecological capital of Germany. The old town is completely pedestrianized, recycling is a way of life and people use bicycles and public transport to commute. In one part of the town are forbidden: drivers must park on the edge of the suburb special car park with solar panels on the roof. The result is very few residents own cars.

On the outskirts of the town there is a special district where all the houses are solar-powered. Here there is a detached house which at first sight looks rather strange. It is an experimental eco-house called the Heliotrope. It looks like a smallish block sitting on a narrow platform. In the center of the house there is a spiral staircase, and as you go upstairs, you see bright rooms with triple-glazed windows and spacious balconies. Enormous solar panels provide energy for the heating, the cooling, the fridge, the light bulbs and all other domestic appliances. The most amazing thing about the house is that it

turns round follows the sun from morning to night to maximize the energy it produces. Although it rotates very slowly, the movement noticeable. It feels a bit like being on a ship in a calm sea or in a house high up in a tree. The good news is that the techno works: the house produces five times more electricity than consumes.

Freiburg is a window to the future which shows how life may change. Perhaps one day we'll all live in houses like Heliotrope. If we do, we'll never have to worry about electricity bills again. And we'll never get bored with the view.

Змістовий модуль 2. Синтаксис

Тема2. The simple sentence. Parts of the sentence.

Перекладіть текст українською мовою.

SUMMER JOBS

If you want a job this summer, it isn't hard to find one. There are plenty of employers willing to pay a decent salary to young people who are not afraid of a hard day's work.

For example, Star Summer Camps, based in the South-West of England, are looking for Activity Instructors to work with children aged 5-15. The money is not bad - from £220 to £260 per week. It's ideal for outgoing, reliable people who enjoy working with children. Candidates with musical or sports ability are preferred, but all applications are welcome.

Can you see yourself as Mary Poppins? Want to work as a nanny? Well, there is a vacancy for a child carer with a prestigious family in the Channel Islands from May to September. The work involves looking after three pre-school children. Suitable qualifications, experience and good references are essential. It pays £180 per week plus full board and travel expenses.

Have you ever given money to a charity? Of course you have. Well, *Time 2 Give* need highly motivated, energetic, professional people to raise money for good causes. There are both permanent and short term vacancies available all over the country, and good workers can earn over £400 a week! After a paid training period you would be responsible for working in a team to persuade people to give to charities.

If you prefer physical work, Gowrie Farms in the North-East of Scotland require hardworking fruit pickers for the summer. They provide medical insurance, holiday pay and accommodation and the wages range from £5 to £8 per hour.

Edinburgh has thousands of visitors every summer, and Travotel Hotels are offering £535 per month plus full board for a Hotel Reception Assistant. It's a temporary summer contract, ideal for a student. The duties include answers the phone, helping customers, assisting senior receptionist and any other odd jobs, hotel is open 24 hours, so you may be asked work shifts, and overtime is also available.

How about working in a restaurant? Eat Restaurants are recruiting part-time staff serve and clear tables in its central London branches. Applicants must be at least 16 years of age and neat and tidy appearance essential. The posts are all in Central London and the pay is £7.25 per hour.

Тема3. The composite sentence. The compound sentence.

Перекладіть текст українською мовою.

DIRTY WORK

I've always been impressed by modern offices. All those ski - workers with their suits and ties and smart skirts. And always thought that one of the perks of working in such place is that everything is so clean. But according to a recent scientists' study, if you're a white collar office worker, you should think about asking for sick leave or even start working from home, because your workplace is crawling with germs.

A team from the University of Arizona discovered that I average office desktop has 400 times more bacteria than average office toilet seat! And surprisingly, women's workstations are home to far more germs than those of their male colleagues. On average, female employees have three to four times| amount of germs in their work area.

One reason why women's desks have more bacteria is that women spend more time with small children and so are likely to catch their germs. Another problem is that women make-up and lotions, which help to transfer bacteria. And many women, especially if they have to work long hours, like to a little something to eat while they are on duty. So they tend keep snacks in their desk drawers: an ideal place for bacterial grow. Professor Charles Cerba found that seventy-five per cent of female employees kept food in their work area. "I was really surprised how much food there was in a woman's desk. If there is ever a famine, that's the first place I'll look."

However, before all you poor male workers run to your boss complain about your working conditions, and to threaten go on strike unless you get a bonus for working with all these dirty women, you should know one thing: men's wallets are most fertile breeding grounds of all for all those nasty little bugs. Professor Gerba: "Your wallet is in your back pocket where it's nice and warm, it's a great incubator for bacteria."

But don't hand in your resignation and apply for a job on a farm or at the municipal dump just yet. Before informing your employer that you're leaving for a more hygienic occupation you should find out if anyone has done a similar study for collar workers involved in manual labour. It could be even dirtier on the pig farm.

Тема 4. The composite sentence. The complex sentence.

Перекладіть текст українською мовою.

Nigel Mansell was leading the 1986 Formula One drivers' championship by six points from Alain Prost. Only nineteen laps before the end of the final race of the season, Mansell was in third position. If he stayed in third, he would win the title for the first time. Just then, one of the tyres of his Williams car exploded. Prost won the race and the title by one point.

As she entered the athletics stadium in the final of the women's 20km walk at the 2000 Sydney Olympics, Australian Jane Saville was in the lead. She was sure to win the gold medal. But then an official stepped forward to disqualify her for having both feet off the ground at one point in the race. Saville began screaming: "No, not me!" When asked what she wanted, she replied: "A gun to shoot myself."

In May 2000, Calais, an amateur football team from the fourth division, played first division Nantes in the final of the French Cup. Apart from the Nantes fans, everyone in France was supporting Calais. Just before half-time Calais scored a goal. Early in the second half Nantes equalized. Then, in the final minute of the match, the referee gave Nantes a soft penalty. The ball hit the goalkeeper's knee and bounced into the net. Calais had lost.

1991 World Cup semi-final against England was the hardest game Scotland's rugby captain Gavin Hastings ever played in. Late in the second half, with the score 6-6, Scotland had a penalty in front of the posts. Hastings had already scored two more difficult penalties. If he succeeded, Scotland would go three points ahead. Surprisingly he missed it. Nobody in the ground could believe it. A few minutes later England scored and won the game.

1992. The Olympic 400m semi-final in Barcelona. Derek Redmond felt good. He had helped the British 4x400m relay team to victory at the world championships. Now, after years of suffering from injuries, he was in great physical condition and felt he had a good chance of winning Olympic gold. The race started, but Derek pulled a muscle. Desperately, he tried to continue running. "I told myself I had to finish. Then, I felt a hand on my shoulder." It was his father, Jim. 70 000 people stood and cheered and Derek cried as his father helped him finish the race.

At the 1954 Vancouver marathon! Englishman Jim Peters ran into the stadium an amazing seventeen minutes ahead of his nearest rival. After twenty-six miles in the heat, he was certain to win. But the crowd's cheers died as the exhausted athlete fell onto the track. For eleven dramatic minutes, Peters tried to finish the race, but 200 metres from the end he fell for the last time. When he woke up in hospital, he thought he'd won.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гладуш Н.Ф. Теоретична граматики англійської мови в таблицях: Навчальний посібник. Київ: ТОВ “ВТС Принт”, 2012. 188 с.
2. Джеймс К. Контрастивний аналіз. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва, 1989. Вып. XXV. *Контрастивная лингвистика*. С. 205-306.
3. Жлуктенко Ю. О. *Контрастивний аналіз як прийом мовного дослідження*. Нариси з контрастивної лінгвістики. Київ: Наукова думка, 1979. С. 5-11.
4. Жлуктенко Ю.О., Бублик В. Н. Контрастивна лінгвістика: Проблеми і перспективи. *Мовознавство*, 1976. №4. С. 3-15.
5. Зубков М.Г. Українська мова: універсальний довідник. Харків: Школа, 2004. 496 с.
6. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка. Москва: Высшая школа, 1981.
7. Ильиш Б. А. Строй современного английского языка. Ленинград: Просвещение, 1971. 366 с.
8. Карамішева І. Д. Структурні та функціональні особливості вторинної предикації в сучасній англійській мові (досвід формально-граматичного моделювання): Автореф. дис. ...канд. філол. наук: 10.02.04. Київський національний лінгвістичний університет. Київ, 2005. 19 с.
9. Корунець І. В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навч. посібник. Вінниця: Нова книга, 2003. 464 с.
10. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства: підручник. Київ: Академія, 2006. 424 с.
11. Левицький А. Е. Порівняльна граматики англійської та української мов: Підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 264 с.
12. Немзер У. Проблемы и перспективы контрастивной лингвистики. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва, 1989. Вып. XXV. *Контрастивная лингвистика*. С. 128— 143.
13. Никель Г. Контрастивная лингвистика и обучение иностранным языкам. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва, 1989. Вып. XXV. *Контрастивная лингвистика*. С. 350-365.
14. Хаймович Б. С, Роговская Б. И. Теоретическая грамматика английского языка. Москва: Высшая школа, 1967. 298 с.
15. Błoch M. Y. A Course in Theoretical English Grammar. Москва: Астрель, 2003. 348 с.
16. Conrad Susan, Biber Douglas, Leech Geoffrey. (2003). Longman Student Grammar of Spoken and Written English. Longman, Pearson Education Limited. 487 p.
17. Conrad Susan, Biber Douglas, Leech Geoffrey. (2003) Longman Student Grammar of Spoken and Written English. Workbook. Longman, Pearson Education Limited. 140 p.

17. Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages. Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2012. 320 p.
18. Morokhovskaya E.J. Fundamentals of Theoretical Grammar. Kiev: Vysca Skola, 1984. 254 p.

Навчальне видання

Удовіченко Ганна Михайлівна
Рибалка Наталя Вікторівна

Кафедра іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА
АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,5

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50005, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.